

DOMSTOLENS BESLUT (sjätte avdelningen)

den 8 november 2007*

I mål C-242/07 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i domstolens stadga, som ingavs den 16 maj 2007,

Konungariket Belgien, företrätt av L. Van den Broeck, i egenskap av ombud, biträdd av J.-P. Buyle och C. Steyaert, avocats,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företräd av L. Flynn och A. Steiblyté, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande i första instans,

* Rättegångsspråk: franska.

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av K. Schiemann, tillförordnad ordförande på sjätte avdelningen, samt domarna P. Kūris och C. Toader (referent),

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: R. Grass,

efter att ha hört generaladvokaten,

följande

Beslut

- 1 Konungariket Belgien har yrkat att domstolen skall upphäva det beslut som Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt meddelade den 15 mars 2007 i mål T-5/07, Belgien mot kommissionen (ej publicerat i rättsfallssamlingen) (nedan kallat det angripna beslutet). Förstainstansrätten avvisade i det angripna beslutet klagandens talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut, i en skrivelse av den 18 oktober 2006, att inte återbetala det kapitalbelopp jämte ränta som denne erlagt för Europeiska socialfondens fordringar (nedan kallat det omtvistade beslutet). Enligt skälen till beslutet var ansökan för sent ingiven och de omständigheter som hade åberopats var inte att betrakta som oförutsebara i den mening som avses i artikel 45 andra stycket i domstolens stadga, vilken enligt artikel 53 i nämnda stadga är tillämplig på förfarandet vid förstainstansrätten.

Bakgrunden till tvisten och det angripna beslutet

- 2 Det framgår av det angripna beslutet att Konungariket Belgien delgavs det omtvistade beslutet den 19 oktober 2006 och att fristen för att väcka talan om ogiltigförklaring av detta beslut med stöd av artikel 230 EG löpte ut den 2 januari 2007.
- 3 Den 21 december 2006 inkom Konungariket Belgien med en undertecknad kopia av ansökan jämte bilagor per telefax till förstainstansrättens kansli. Detta datum kan enligt artikel 43.6 i rättegångsreglerna beaktas vid bedömningen av om tidsfristerna för förfarandet har följts, förutsatt att det undertecknade originalet av ansökan inkommer till förstainstansrättens kansli senast tio dagar därefter.
- 4 Det framgår av det angripna beslutet att endast bilagorna i original hade inkommit till förstainstansrätten per den 27 december 2006, medan det undertecknade originalet av ansökan, som av misstag hade skickats med diplomatpost till Belgiens ambassad i Luxemburg, inkom till förstainstansrättens kansli först den 5 januari 2007.
- 5 Förstainstansrätten fann därför i det angripna beslutet att, eftersom Konungariket Belgien inte hade inkommit med det undertecknade originalet av ansökan inom tio dagar efter det att kopian hade skickats per telefax, endast det datum då det undertecknade originalet inkom, det vill säga den 5 januari 2007, kunde beaktas vid bedömningen av huruvida tidsfristerna för förfarandet hade följts. Förstainstansrätten ansåg följaktligen att ansökan var för sent ingiven.
- 6 I en skrivelse av den 2 februari 2007 gjorde Konungariket Belgien emellertid gällande att det var fråga om ett ursäktligt misstag i syfte att beviljas undantag från den aktuella tidsfristen. Konungariket Belgien hänvisade till att en oförutsebar omständighet i den mening som avses i artikel 45 andra stycket i domstolens stadga hade inträffat.

- 7 Medlemsstaten påstod i nämnda skrivelse att dess tjänstemän hade uppfyllt sin omsorgsplikt genom att faxa en undertecknad kopia av ansökan långt innan tidsfristen för att väcka talan hade löpt ut och att de inte hade möjlighet att få kännedom om att originalet av ansökan hade skickats fel förrän de den 5 januari 2007 underrättades därom av förstainstansrättens kansli. Vidare angav nämnda medlemsstat att en undertecknad ansökan som inges per telefax inte kan betraktas som ogiltig med motiveringen att originalet inte inkommit inom en tidsfrist på tio dagar.
- 8 Förstainstansrätten fann i det angripna beslutet, efter att ha erinrat om gemenskapsdomstolens praxis angående oförutsebara omständigheter, att anledningen till att originalet av ansökan inkom för sent var att det berörda ministeriet hade skickat det till Belgiens ambassad i Luxemburg, som hade lämnat in det till förstainstansrättens kansli först den 5 januari 2007. Förstainstansrätten angav vidare att inga andra omständigheter hade åberopats i syfte att styrka förekomsten av särskilda omständigheter eller onormala händelser som institutionerna i Konungariket Belgien inte kunde påverka och som orsakade den påstått oförutsebara omständigheten. Beträffande det ursäktliga misstag som medlemsstaten åberopat fann förstainstansrätten slutligen att omständigheter hänförliga till sökandens förvaltning inte i sig medförde att det begångna misstaget skulle betraktas som ursäktligt.

Överklagandet

- 9 Konungariket Belgien har yrkat att domstolen skall
- upphäva det angripna beslutet,
 - fastställa att dess talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet kan tas upp till sakprövning och bifalla de yrkanden som anförts i målet vid förstainstansrätten,

- i förekommande fall återförvisa målet till förstainstansrätten för prövning i sak, och

- förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna i såväl domstolen som förstainstansrätten.

Konungariket Belgien har åberopat fyra grunder till stöd för överklagandet.

- 10 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att överklagandet skall ogillas och att Konungariket Belgien skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

- 11 Av artikel 119 i domstolens rättegångsregler framgår att om det är uppenbart att överklagandet helt eller delvis inte kan tas upp till prövning, eller om överklagandet helt eller delvis är uppenbart ogrundat, kan domstolen vid varje tidpunkt, med referentens rapport som underlag och efter att ha hört generaladvokaten, avvisa eller ogilla överklagandet genom motiverat beslut.

Den första grunden: Det angripna beslutet är bristfälligt motiverat

Parternas argument

- 12 Konungariket Belgien har kritiserat förstainstansrätten för att hänvisa till gemenskapsdomstolens praxis utan att i skälen till det angripna beslutet ange hur den av omständigheterna i målet kunde sluta sig till att det inte förelåg någon oförutsebar omständighet eller något ursäktligt misstag.

- 13 Konungariket Belgien anser i synnerhet att förstainstansrätten har avfärdat påståendet om oförutsebara omständigheter enbart med hänvisning till det misstag som dess tjänstemän hade begått och genom att felaktigt fastställa att Konungariket Belgien inte hade anfört några ytterligare omständigheter. Förstainstansrätten har till exempel inte angett hur den slöt sig till att det inte förelåg en oförutsebar omständighet på grundval av vissa omständigheter som faktiskt hade anförts. Det är fråga om dels den omständigheten att en av dess tjänstemän vid ministeriet, med ansvar för mål C-227/06 som är anhängigt vid domstolen, var i telefonkontakt med domstolens kansli runt den 27 december 2006 och att kansliet då bekräftade att det hade mottagit två kuvert och förvärvat vederbörande om att allt var i sin ordning, dels den omständigheten att förstainstansrätten först den 5 januari 2007 upplyste vederbörande om att originalet till ansökan inte hade mottagits tillsammans med de bilagor som hade mottagits den 27 december 2006.
- 14 Beträffande det ursäktliga misstaget anser Konungariket Belgien att förstainstansrätten inte har förklarat på vilket sätt den särskilda och aldrig tidigare inträffade omständigheten, att originalet av ansökan, till skillnad från dess bilagor, inte inkom till kansliet i tid, inte gör det möjligt att anse att det förelåg ett ursäktligt misstag i förevarande fall. Förstainstansrätten har således åsidosatt sin motiveringskyldighet även i det avseendet.
- 15 Kommissionen menar däremot att beslutet är tillräckligt motiverat och att det har möjliggjort för Konungariket Belgien att få kännedom om skälen till varför talan avvisades.

Domstolens bedömning

- 16 Domstolen har vid upprepade tillfällen fastställt att en avvikelse från tillämpningen av gemenskapsbestämmelserna om förfarandefrister endast får göras i särskilda undantagsfall, när oförutsebara omständigheter eller force majeure föreligger i enlighet med artikel 45 andra stycket i domstolens stadga, eftersom en sträng tillämpning av dessa regler uppfyller kravet på rättssäkerhet och nödvändigheten av

att undvika diskriminering och godtycklig behandling under den rättsliga förvaltningen (se, för ett liknande resonemang, bland annat, dom av den 26 november 1985 i mål 42/85, Cockerill-Sambre mot kommissionen, REG 1985, s. 3749, punkt 10, och beslut av den 5 februari 1992 i mål C-59/91, Frankrike mot kommissionen, REG 1992, s. I-525, punkt 8, och av den 7 maj 1998 i mål C-239/97, Irland mot kommissionen, REG 1998, s. I-2655, punkt 7).

- 17 Domstolen har även slagit fast att begreppen *force majeure* och oförutsebar omständighet, förutom ett objektiva rekvisit som hänför sig till onormala omständigheter som inte beror av den berörde, även innefattar ett subjektivt rekvisit avseende den berördes skyldighet att vidta lämpliga åtgärder för att skydda sig mot följderna av den onormala händelsen, utan att för den skull göra överdrivna uppoffringar. I synnerhet bör denne noggrant övervaka hur förfarandet framskrider och, bland annat, omsorgsfullt iaktta föreskrivna tidsfrister (domstolens dom av den 15 december 1994 i mål C-195/91 P, Bayer mot kommissionen, REG 1994, s. I-5619, punkt 32).
- 18 Efter att ha erinrat om ovannämnda rättspraxis, slog förstainstansrätten, i punkt 16 i det angripna beslutet, fast att det faktum att originalet av ansökan ingavs för sent berodde på att Konungariket Belgien hade skickat det med diplomatpost.
- 19 Beträffande övriga omständigheter som Konungariket Belgien har åberopat konstateras att det först i överklagandet har gjorts gällande ett påstått telefonsamtal med domstolens kansli genom vilket Konungariket Belgien fått bekräftat att allt var i sin ordning. I det avseendet är det tillräckligt att konstatera att förstainstansrätten inte kan lastas för att den inte har omnämnt denna omständighet i skälen till det angripna beslutet, såtillvida som den aktuella omständigheten inte hade åberopats i förstainstansrätten.

- 20 Vad beträffar det förhållandet att kansliet först den 5 januari 2007 upplyste Konungariket Belgien om att originalet av ansökan inte hade inkommit, påpekar domstolen att förstainstansrättens skyldighet att motivera sina beslut inte kan tolkas som att den är tvungen att i detalj bemöta varje argument som åberopats av klaganden, särskilt om argumentet inte är tillräckligt klart och precist och inte stöds av tillräckligt utförlig bevisning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 januari 2007 i mål C-404/04 P, Technische Glaswerke Ilmenau mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamligen, punkt 90 och där angiven rättspraxis).
- 21 Det anges visserligen i den ovannämnda skrivelsen av den 2 februari 2007 att det faktum att kansliet inte omedelbart bekräftade att det hade mottagit Konungariket Belgiens försändelse utgjorde en omständighet som låg utanför den medlemsstatens kontroll. Medlemsstaten har dock inte utvecklat argumentet på ett klart och precist sätt för att det skall kunna avgöras om det har betydelse för bedömningen av huruvida det föreligger en oförutsebar omständighet.
- 22 Förstainstansrätten har således inte åsidosatt motiveringsskyldigheten, genom att i punkt 16 i det angripna beslutet fastställa att inga andra omständigheter hade åberopats i syfte att styrka förekomsten av särskilda omständigheter eller onormala händelser som institutionerna i Konungariket Belgien inte hade kunnat påverka och som hade orsakat den påstått oförutsebara omständigheten.
- 23 Konungariket Belgien kan i vart fall inte med framgång hävda att förstainstansrättens kansli dröjde med att underrätta om den felaktiga befordran av originalet av ansökan, eftersom det enbart var på klaganden som det ankom att noggrant övervaka hur förfarandet framskred och, bland annat, omsorgsfullt iaktta föreskrivna tidsfrister (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Bayer mot kommissionen, punkt 32). Det ankommer därför inte på förstainstansrätten att rätta till det förhållandet att klaganden har brutit i sin omsorgsplikt.

- 24 Vad slutligen avser det förhållandet att originalet av ansökan inte inkom till förstainstansrättens kansli inom den föreskrivna tidsfristen, trots att bilagorna faktiskt ingavs inom talefristen, är det tillräckligt att konstatera att Konungariket Belgien i sin skrivelse av den 2 februari 2007 inte har förklarat på vilket sätt detta i sig var en sådan särskild omständighet att den gav upphov till ett ursäktligt misstag.
- 25 Det skall dessutom tilläggas att en sådan omständighet aldrig kan betraktas som ovanlig i ett domstolsförfarande eller i förevarande fall, något som Konungariket Belgiens institutioner saknade kontroll över.
- 26 Det är således uppenbart att överklagandet inte kan vinna bifall på den första grunden.

Den andra grunden: Felaktig tillämpning av begreppet ursäktligt misstag

Parternas argument

- 27 Enligt Konungariket Belgien har förstainstansrätten gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att i punkt 18 i det angripna beslutet fastställa att omständigheter hänförliga till sökandens förvaltning inte i sig medför att det begångna misstaget skulle betraktas som ursäktligt.

- 28 Kommissionen anser att förstainstansrätten har följt gemenskapsdomstolens praxis fullt ut och att det var riktigt av den att i ovannämnda punkt 18 fastställa att den berörda medlemsstaten inte kunde åberopa att dess interna organisation fungerade dåligt till stöd för att det misstag som eventuellt begåtts i förevarande fall var ursäktligt.

Domstolens bedömning

- 29 Domstolen erinrar härvid om att full kännedom om att ett beslut är slutgiltigt samt om vilken frist för överklagande som är tillämplig enligt artikel 230 EG inte i sig utesluter att en enskild kan åberopa ett ursäktligt misstag som kan motivera att hans överklagande har väckts för sent, eftersom ett sådant misstag enligt fast rättspraxis (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet Bayer mot kommissionen, punkt 26) kan ske, bland annat när den berörda institutionen har uppträtt på ett sätt som i sig eller i avgörande utsträckning har varit ägnat att skapa en ursäktlig villfarelse hos en enskild i god tro, som visat den omsorg som kan förväntas av en normalt underrättad aktör (dom av den 15 maj 2003 i mål C-193/01 P, Athanasios Pitsiorlas mot rådet och ECB, REG 2003, s. I-4837, punkt 24).
- 30 Förstainstansrätten har i det angripna beslutet tillämpat ovannämnda rättspraxis på ett korrekt sätt. Sedan förstainstansrätten i punkt 16 i det angripna beslutet konstaterat att ansökan ingavs för sent på grund av den bristfälliga arbetsgången inom det berörda ministeriet, fastställde den nämligen med rätta att omständigheter hänförliga till Konungariket Belgiens förvaltning inte i sig medför att det begångna misstaget skall betraktas som ursäktligt, eftersom det aktuella misstaget begåtts just på grund av att dess tjänstemän brustit i sin omsorgsplikt.

- 31 Det är således uppenbart att överklagandet inte kan vinna bifall på den andra grunden.

Den tredje grunden: Förstainstansrätten har underlåtit att pröva ett argument och har därigenom gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning eller bristande motivering

Parternas argument

- 32 Konungariket Belgien har gjort gällande att förstainstansrätten har underlåtit att pröva argumentet i dess skrivelse av den 2 februari 2007. Enligt det argumentet innebär det faktum att ansökan anses ogiltig om tiodagarsfristen inom vilken det undertecknade originalet av ansökan skall ges in inte har iakttagits en överdriven processuell stränghet som strider mot utvecklingen av modern kommunikationsteknik, enligt bland annat lagstiftningen om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer.

Domstolens bedömning

- 33 I förevarande fall kan inte den dag när telefaxmeddelandet inkom beaktas vid bedömningen av huruvida rättegångsreglerna har iakttagits. Följaktligen är det endast dagen för ingivandet av originalet som äger giltighet. Sistnämnda datum inträdde efter utgången av Konungariket Belgiens tidsfrist för att väcka talan, varför förstainstansrätten med rätta fastställde, inte att ansökan var ogiltig, utan att talan skulle avvisas för att ansökan var för sent ingiven.

- 34 Det framgår nämligen av skrivelsen av den 2 februari 2007 att detta argument, vilket påstås vara ett av klaganden framfört argument, snarare framstår som en allmän kritik mot bestämmelser i rättegångsreglerna som förstainstansrätten trots allt är skyldig att tillämpa strikt, såsom har påpekats ovan i punkt 16. Förstainstansrättens skyldighet att motivera sina beslut kan inte tolkas som att den är tvungen att i detalj bemöta varje argument som åberopats av sökanden, särskilt inte om argumentet inte är tillräckligt klart och precist och inte stöds av tillräckligt utförlig bevisning (se dom av den 6 mars 2001 i mål C-274/99 P, Connolly mot kommissionen, REG 2001, s. I-1611, punkt 121, och av den 11 september 2003 i mål C-197/99 P, Belgien mot kommissionen, REG 2003, s. I-8461, punkt 81).
- 35 Det är således uppenbart att överklagandet inte kan vinna bifall på den tredje grunden.

Den fjärde grunden: Åsidosättande av proportionalitetsprincipen

Parternas argument

- 36 Konungariket Belgien har gjort gällande att det faktum att ansökan avvisas om originalet till handlingen inte inkommer till domstolens kansli inom tio dagar efter det att en kopia har skickats per telefax inom den i artikel 230 EG föreskrivna tidsfristen innebär en kränkning av proportionalitetsprincipen. När det saknas tvingande rättssäkerhetshänsyn innebär ett iakttagande av nämnda princip att en ansökan som inkommit per telefax inom den talffrist som fastställts i EG-fördraget

inte skall avvisas, såvitt den har ingetts inom tio dagar efter det att tidsfristen för att inge en ansökan per telefax har löpt ut. Originalansökan skulle dessutom kunna anses delvis inkommen till förstainstansrättens kansli, eftersom bilagorna i original faktiskt inkom den 27 december 2006.

- 37 Denna grund skall enligt kommissionen avvisas då den i själva verket syftar till att ifrågasätta lagenligheten av artikel 43.6 i förstainstansrättens rättegångsregler. Kommissionen menar att Konungariket Belgien inte som en prejudicialfråga kan ifrågasätta lagenligheten av en bestämmelse i förstainstansrättens rättegångsregler som det rätteligen hade kunnat angripa inom en tidsfrist på två månader med stöd av artikel 230 EG. I andra hand anser kommissionen att talan inte kan vinna bifall på denna grund med hänsyn till att gemenskapslagstiftaren inte har haft för avsikt att vare sig bemyndiga eller förplikta förstainstansrätten att i varje enskilt fall pröva huruvida en avvisning i en situation som den förevarande är proportionerlig.

Domstolens bedömning

- 38 Det framgår redan av lydelsen i artikel 43.6 i förstainstansrättens rättsregler att förstainstansrätten inte har något som helst utrymme för skönsmässig bedömning vid tillämpningen av denna artikel. Klagandens rätt, att i syfte att iaktta rättegångsreglerna göra gällande det datum då ett telefax tagits emot av förstainstansrättens kansli, villkoras av att det undertecknade originalet av den inlaga som skickats på det sättet inkommer till förstainstansrättens kansli senast tio dagar därefter.

- 39 Bestämmelserna i artikel 43.6 i förstainstansrättens rättegångsregler medför inte att tidsfristen för talans väckande förlängs, när, som i förevarande fall, telefaxmeddelandet inkommit mer än tio dagar innan denna frist löpte ut (domstolens beslut av den 18 januari 2005 i mål C-325/03 P, Zuazaga Meabe mot harmoniseringsbyrån, REG 2005, s. I-403, punkt 18).
- 40 Konungariket Belgien kan därför inte göra gällande att proportionalitetsprincipen har åsidosatts när, såsom förstainstansrätten har konstaterat i det angripna beslutet, orsaken till att talan avvisades var att nämnda medlemsstat hade brustit i sin omsorgsplikt genom att inte inkomma med det undertecknade originalet till förstainstansrättens kansli inom tidsfristen för väckande av talan. Talan avvisades således inte på grund av det sätt på vilket förstainstansrätten tillämpade artikel 43.6 i sina rättegångsregler. Den bestämmelsen innebär att användningen av modern kommunikationsteknik har tagits in i rättegångsreglerna genom ändringar som förstainstansrätten, med domstolens samtycke och efter rådets enhälliga godkännande, antagit genom beslut av den 6 december 2000 (EGT L 322, s. 4). Ett av villkoren för att den bestämmelsen skulle vara tillämplig var inte uppfyllt i förevarande fall.
- 41 Konungariket Belgien kan avslutningsvis inte hävda att originalet av ansökan delvis inkom inom fristen på grund av att bilagorna i original hade inkommit till förstainstansrättens kansli. En sökande kan visserligen med stöd av artikel 44.6 i förstainstansrättens rättegångsregler rätta sin ansökan, bland annat genom att skicka in bilagor som fattas. En sådan rättelse är emellertid endast möjlig när det grundläggande villkoret i artikel 21 i domstolens stadga, vilken är tillämplig på förfarandet vid förstainstansrätten, för att förstainstansrätten skall uppta målet till prövning är uppfyllt, det vill säga att en ansökan har ingetts. Ansökan är den handling genom vilken talan väcks och i vilken föremålet för talan skall anges (se, för ett liknande resonemang domstolen dom av den 25 september 1979 i mål 232/78, kommissionen mot Frankrike, REG 1979, s. 2729, punkt 3, svensk specialutgåva, volym 4, s. 505, och av den 6 april 2000 i mål C-256/98, kommissionen mot Frankrike, REG 2000, s. I-2487, punkt 31). Bilagorna till denna skall enbart tjäna som bevismaterial och som ett medel för målets utredning (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 28 juni 2005 i de förenade målen C-189/02 P,

C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, Dansk Rørindustri m.fl. mot kommissionen, REG 2005, s. I-5425, punkt 99). Det faktum att bilagor har ingetts kan därför inte likställas med ett delvis ingivande av ansökan.

42 Det är således uppenbart att överklagandet inte kan vinna bifall på den fjärde grunden.

43 Överklagandet ogillas, eftersom det är uppenbart att det är ogrundat.

Rättegångskostnader

44 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 skall tillämpas i mål om överklaganden, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Konungariket Belgien skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Konungariket Belgien har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

- 1) **Överklagandet ogillas.**
- 2) **Konungariket Belgien skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Underskrifter